

Ուս բանակները՝ յետ նուաճելու վրաստանը՝ Հայերէն հայածուած կարմիրներուն միանալով՝ նորանոր ու զօրեղագոյն ու ժերով յարձակեցան Հայաստանի վրան։ — Հայ ժողովրդեան երկար և յամառ ընդդիմադրութիւնը զուր անցաւ. սովիւտական իշխանութիւնը վերահաստատուեցաւ 1921ին յուլիսի մէջ Հայաստանի այն գաւառներուն մէջ՝ որ թուրքերու հպատակութեան տակ ինկած չէին։

Ուսպէս ուրեմն 1921ին՝ Հայաստանի մաս մը՝ քննալական թուրքերուն և մաս մ'ալ՝ ուսսական սովիւտին բանակներէն բռնարար գրաւուեցան։

*
* *

Ուսպէս կը վերջացնէ վերոյիշեալ Հրատարակութիւնն այս պատմական ծանօթագրութիւնը՝ առանց աւելորդ խորհրդածութիւններու, որոնք արդէն ամէն կարդացող հայի մտքին մէջ կը խտանան և սրտին մէջ կ'արկնոտին։ Իսկ քսաներորդ դարն ալ իր յիշատակներուն մէջ սեւ գրեթով պիտի գրդմէ. « Ընմեղ և քաջարի ժողո՛ւ « վուրդ մը՝ բարբարոսութեան զոհ կ'երւ « թայ... սովորական ու պատմական բիւր « անգամներ կրկնուած եղելութիւն մ'է. « բայց քաղաքակիրթ ազգերու խաբերաւ « յութեան և եսասիրութեան այդպիսի « զոհ մը՝ քսաներորդ դարուն եզական « սեփականութիւնն է »։

Հ. Ա. Վ. ՏՐԱՅԵԱՆ

Արարչագործ մատանց բարձրագոյն կերտուածքն՝ չեն Արարատեան կատարքն կամ գալաթն Եմատնի, այլ ուսերուդ վերեւ կանգնած իմաստից տաճար՝ գլուխդ է. բարձր և բարակ բանուած։ Զկայ ծաղիկ արմանաւոր այդու պըսակ ըլլալու. ոչ ոսկին և արծաթ՝ որ հողէ կ'ելնեն, ոչ ծիրանի ծովերէ խալած բուստ և մարգարիտք։ Ո՛հ. գեղեցիկք են մայիսի առաւօտուն ցօղակաթ վարդակալմիր փնջիկքն այլ՝ դալար ճակտի մը բոլորած. սակայն շատ աւելի պայծառ է ամթղաճութեամբ խայծեալ երեսն. և աւելի ազնիւ՝ անոր վրայ շարուած աշխատութեան կայլակներն. (ԱԼԵԱՆ « Յուշիկիք »)։

ԼԵՉՈՒՈՒԿԻՑՈՒՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՆՈՐ ԲԱՌԵՐ

ՄԻ. ՍԿԵՒՈՒՑՈՒՑ ՊԱՏԱՍԻԱՆԵԱՑ ՄԷՋ
ՅԱՂ. ՀԱՄԱՊԱՏՈՒՌԻԹԵԱՆ ԺԲ. ԱՌԱՔԵԼՈՑ

(տպ. Երուսաղէմ 1865)

Ուս փոքր գրուածքը՝ որուն երրորդ տպագրութիւնն է միայն ձեռքս, անշուշտ ծանօթ էր Նոր Հայկազեան բառարանի հեղինակներուն. բայց ոչ իբրև Մխիթարի գործ կամ անշատ գրուածք, այլ Ոսկեփորիկէն մաս մը. հմտ. ինքնադիմաբար բառին տակ գրուած վկայութիւնը, որ ՆՀԲ կը համարէ Ոսկեփորիկէն, բայց Մխ. Սկեւաղւոյ վերոյիշեալ գործէն է. « Չկատարեալ պարզեւն ինքնադիմաբար ընծեւէր աշակերտացն » (էջ 2), Բայց կ'երեւայ թէ Ոսկեփորիկի մէջ Մխիթարի գրուածքը ամբողջական չէր. այս պատճառաւ ահա ինչ ինչ բառեր մտած չեն ոչ Հայկազեանի և ոչ ալ Առձեռնի մէջ։ Ուս բառերն են որ կը հաւաքեմ հոս։

Անյալպիտոսրիան « աննախանձ բարք » . Մի՛ բստ իմաստասիրական բարուցդ անյալպիտոսրեան, և միւսն՝ բստ աշակերտութեան փրկչին անարգամեծարութեան (էջ 12)։

Անպրկի « որուն մէջ կարելի չէ նոր բան մը ներմուծել » . Լնքէ անլուծանելի կնքով և անպրկելի ի ներհակաց զխորհուրդ բանիս Հարք (էջ 65)։

Աստուածաբանաբան « Աստուածապահ քաղաքի բնակիչ » (Անտիոքի պատրիարքին տրուած տիտղոսը). Եւ ամբողջապա սոցա անուանա յօղեն կրկին պատուով. զկոստանդինուպօլսին տիեզերական կոչին պատրիարք, և զԱնտիոքայն՝ աստուածաքաղաքացի և ամենայն արեւելեան (էջ 70)։

Առաքալ « փաստարան » . Քաղաքապետն՝ որոյ անուն Ձուփրի, այր խաղաղարար և մայէսոր դանփուն և քուսմանտուր տանն հրահանգողին, և ամենայն